

Skrifstofa Alþingis
150 Reykjavík
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 21. mars 2018
Tilv. 2018030065

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu), 127. mál 148. löggjafarþings.

Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins (ÁTVR) hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á áfengislögum, nr. 75/1998 (afnám banns við heimabruggun til einkaneyslu), sem er 127. mál 148. löggjafarþings. Í frumvarpinu er lagt til að núgildandi a. lið 2. mgr. 4. gr. áfengislaganna verði breytt á þann veg að framleiðsla áfengis til einkaneyslu varði ekki lengur refsingu skv. 27. gr. laganna.

Virðulegt Alþingi er hvatt til þess að láta lýðheilsusjónarmið og samfélagslega ábyrgð ráð för við afgreiðslu frumvarpsins.

Eins og lagabreytingartillaga frumvarpsins er orðuð virðist gert ráð fyrir að sömu reglur skuli gilda um heimabruggun hvers kyns áfengis. Þannig er enginn greinarmunur gerður á öli og léttvíni annars vegar og sterku áfengi hins vegar. Þetta er í andstöðu við rétt flestra þeirra ríkja sem við höfum almennt kosið að bera okkur saman við. Benda má á að jafnvel í Bretlandi og Danmörku, þar sem áfengislöggjöf er talsvert frjálzari en samræmst gæti íslenskri áfengis- og lýðheilsustefnu, eru skorður settar við heimaframleiðslu eimaðra drykkja. Í Bretlandi krefst framleiðsla slíkra drykkja ávallt sérstaks framleiðsluleyfis og í Danmörku er áfengisgjald lagt á sterkt áfengi sem framleitt er til einkanota á meðan löggjafinn skiptir sér ekki af heimabruggun öls og léttvíns.

Rétt er að gera stuttlega grein fyrir löggjöf hinna norrænu þjóðanna þar sem áfengiseinkasala ríkisins er við lýði, en öll gera þau greinarmun annars vegar á áfengi sem inniheldur 22% af hreinum vínanda miðað við rúmmál eða minna og hins vegar áfengi sem inniheldur að rúmmáli meira en 22% af vínanda.

Í finnsku áfengislögunum nr. 1102/2017 er meginreglan sú að áfengi megi ekki framleiða án sérstaks leyfis. Í 1. tl. 1. mgr. 6. gr. laganna er hins vegar kveðið á um að framleiðsla áfengis sem í er að rúmmáli að hámarki 2,8 % af hreinum vínanda sé undanþegið leyfisskyldunni. Í 4. tl. sömu lagagreinar er enn fremur kveðið á um að einstaklingar megi, án þess að afla framleiðsluleyfis, framleiða til eigin neyslu veika áfengisdrykki. Með orðalagi ákvæðisins „*får en enskild i sitt hem på något annat sätt än genom destillering tillverka svaga alkoholdrycker uteslutande för eget bruk*“. Veikt áfengi eða „*svaga alkoholdrycker*“ eru í 3. tl. 1. mgr. 3. gr. finnsku áfengislaganna skilgreindir þannig: „*en alkoholdryck som innehåller högst 22 volymprocent etylalkohol*“. Heimildin til heimabruggunar nær þannig ekki til eimaðs áfengis

eða áfengis sem inniheldur meira en 22% af hreinum vínanda miðað við rúmmál. Slík framleiðsla er ávallt leyfisskyld skv. 5. gr. laganna.

Sami greinarmunur er gerður í sænsku áfengislögunum, nr. 1622/2010, en undanþegin leyfisskyldu er framleiðsla til eigin neyslu á víni, öli og öðru gerjuðu áfengi eða „*vin, folköl, starköl och andra jästa alkoholdrycker*“, sbr. 2. mgr. 3. gr. 2. kafla laganna. Utan við heimildina fellur allt áfengi sem inniheldur að rúmmáli meira en 22% af hreinum vínanda, en vín er í 7. gr. 1. kafla laganna skilgreint þannig: „*Med vin avses en alkoholdryck som framställts genom jäsning av druvor eller druvsaft. Till vin ska även räknas sådant vin som i framställningen har tillsatts sprit framställd av vinprodukter och som har en alkoholhalt som inte överstiger 22 volymprocent.*“ Fortakslaut bann er skv. 1. gr. 2. kafla sænsku áfengislaganna við heimaframleiðslu sterkra drykkja.

Hliðstæðri nálgun er beitt í norsku áfengislögunum, LOV-1989-06-02-27. Þar segir í 1. mgr. § 6-1 að leyfi þurfi til framleiðslu áfengis. Framleiðsla til eigin neyslu á áfengi, sem ekki er sterkt, sé hins vegar undanþegin leyfisskyldu: „*Bevillingsplikten gjelder ikke tilvirkning til eget bruk av alkoholholdig drikk som ikke er brennevin.*“ Sérhver áfengur drykkur sem inniheldur meira en 22% af hreinum vínanda miðað við rúmmál telst samkvæmt norsku áfengislögunum sterkt áfengi eða „*brennevin*“ skv. 2. mgr. § 1-3: „*Med brennevin forstås drikk som inneholder tilvirket alkohol ublandet eller i blanding med andre produkter. Enhver drikk som inneholder 22 volumprosent alkohol eller mer, regnes som brennevin.*“ Framleiðsla áfengis sem fellur í þennan flokk þarfnast ávallt leyfis, óháð því hvort afurðin er ætluð til sölu eða einkaneyslu.

Ef greinargerð með fyrirliggjandi frumvarpi er skoðuð virðist tilgangur þess raunar einmitt vera að liðka fyrir heimabruddun öls og léttvíns til eigin nota í takt við réttarvitund almennings en ekkert er þar fjallað um framleiðslu sterkari drykkja. Verður að ætla að mistök hafi leitt til þess að greinarmunur hafi ekki verið gerður í lagabreytingartillögunni.

Virðingarfyllst,

Ívar J. Arndal
forstjóri ÁTVR